

LATVIJAS REPUBLIKAS UZŅĒMUMU REĢISTRS

Pērses ielā 2, Rīgā, LV-1011 Reg-Nr.90000270634-Tālr (371) 6 7031 703, fakss (371) 6 7031 793
e-pasts: info@ur.gov.lv, www.ur.gov.lv

Rīgā

Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistra Konsultatīvās padomes sēdes PROTOKOLS Nr. 1

28.03.2012.

Sanāksmi vada:

Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistra galvenais valsts
notārs

Ringolds Balodis

Piedalās:

Uzņēmumu reģistra Konsultatīvās padomes locekļi:

Komerclikuma komentāru autors

Aigars Strupišs

Latvijas Zvērinātu advokātu padome

Santa Glāzniece

Latvijas Krimināllietu advokātu biedrība

Aldis Alliks

Banku augstskola

Jānis Grasis

Biznesa augstskola Turība

Kristaps Ābelis

Latvijas Komerčbanku asociācija

Mārtiņš Bičevskis

Ārvalstu investoru padome Latvijā

Māris Vainovskis

Latvijas Darba devēju konfederācija

Eduards Filippovs

Latvijas Tirgotāju asociācija

Austris Kalniņš

Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistra darbinieks:

Galvenā valsts notāra vietnieks juridiskajos jautājumos

Sandis Karelis

Pieaicinātie eksperti:

Finanšu un kapitāla tirgus komisijas Juridiskā un
licencēšanas departamenta direktors

Gvido Romeiko

Finanšu un kapitāla tirgus komisijas Licencēšanas daļas
juriskonsulte

Guna Dirveika

Patērētāju tiesību aizsardzības centra Patērētāju tiesību
uzraudzības departamenta direktore

Ieva Baldiņa-Brūklīte

Tieslietu ministrijas Valsts tiesību departamenta direktore

Sanita Mertena

Publisko tiesību eksperts, Latvijas Universitātes Juridiskās
fakultātes Valststiesību zinātņu katedras lektors

Edvīns Danovskis

Publisko tiesību institūta vadītājs, Tiesībsarga biroja
vecākais juriskonsults

Arvīds Dravnieks

Cilvēktiesību eksperts, Latvijas Universitātes Juridiskās
fakultātes Starptautisko un Eiropas tiesību zinātņu katedras
docents

Artūrs Kučs

Protokolē:

Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistra Juridiskās nodaļas
vadītāja vietniece
Sanāksmi sāk plkst. 15.00

Indra Aužele

Ringolds Balodis atklāj sēdi un informē klātesošos par darba kārtībā esošajiem jautājumiem:

1. Latvijas Krimināllietu advokātu biedrības iekļaušana Konsultatīvās padomes sastāvā.
2. Vai Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistrs (turpmāk – Uzņēmumu reģistrs) ir tiesīgs atteikt reģistrēt juridisko personu, ja no juridiskās personas nosaukuma vai norādītajiem darbības mērķiem iespējams secināt, ka juridiskā persona nodarbojas ar finanšu piramīdu darbību?
3. Uzņēmumu reģistra 2011.gada darbības rādītāju analīze un padomes locekļu aptaujas analīze.

---

1. §

15.02.2012. Uzņēmumu reģistrā saņemta vēstule no Latvijas Krimināllietu advokātu biedrības ar lūgumu iekļaut Latvijas Krimināllietu advokātu biedrības pārstāvi Uzņēmumu reģistra Konsultatīvās padomes sastāvā.

Padomes lēmums: akceptēt Uzņēmumu reģistra galvenā valsts notāra 16.01.2009. rīkojuma Nr.1-7/4 papildināšanu un iekļaut Latvijas Krimināllietu advokātu biedrību Uzņēmumu reģistra Konsultatīvās padomes sastāvā.

---

2. §

Ringolds Balodis sniedz ieskatu par otro darba kārtības jautājumu.

24.02.2012. Uzņēmumu reģistrā tika iesniegts pieteikums par biedrības „MMM 2011 KLUBS” reģistrāciju, kura kā savas darbības mērķi norādīja finanšu piramīdu attīstīšanu un popularizēšanu Latvijas Republikā, kā arī sadarbību ar citiem finanšu piramīdas klubiem. Uzņēmumu reģistra valsts notārs, izskatot iesniegtos dokumentus, 02.03.2012. pieņēma lēmumu pagarināt minētās biedrības reģistrācijas dokumentu izskatīšanas termiņu, lai veiktu papildus tiesisko apstākļu izpēti. Uzņēmumu reģistrs nosūtīja vēstuli Finanšu un kapitāla tirgus komisijai (turpmāk – FKTK), lūdzot sniegt viedokli par to, vai biedrības „MMM 2011 KLUBS” statūtos norādīto biedrības mērķu īstenošana būtu pretrunā ar likumu, un ir saņēmis arī FKTK atbildi (sk. Pielikums Nr.1). Ņemot vērā, ka 12.03.2012. biedrības „MMM 2011 KLUBS” pilnvarotie pārstāvji izņēma Uzņēmumu reģistrā iesniegto pieteikumu par biedrības reģistrāciju, reģistrācijas jautājums šobrīd nav aktuāls. Tomēr biedrības dibinātāji joprojām vēlas panākt reģistrāciju, un ir iesaistījušies elektroniskā diskusijā ar Uzņēmumu reģistra atbildīgajiem darbiniekiem.

Uz šo sēdi arī Patērētāju tiesību aizsardzības centrs ir atsūtījis savu viedokli par „MMM 2011 KLUBS” reģistrāciju un darbību (sk. Pielikums Nr.2).

Papildus minētajam sēdes dalībnieki tiek informēti, ka pēc Saeimas Pieprasījumu komisijas uzaicinājuma R.Balodis piedalījās minētās komisijas sēdē 21.03.2012. Komisijas sēdē tika lūgts informēt deputātus par iespējām ierobežot finanšu piramīdu darbību Latvijas Republikā (minētās sēdes protokolu skatīt Pielikumā Nr.3). Sēdē piedalījās arī FKTK vadības pārstāvji, jo Uzņēmumu reģistra kompetencē nav izvērtēt finanšu piramīdu veidošanas likumību, bet reģistrēt juridiskas personas, pārbaudot dokumentu atbilstību likuma prasībām. Lai arī parlamenta komisijas sēdē tika konstatēts, ka likumu grozījumi saistībā ar „MMM 2011 KLUBS” nav nepieciešami, komisijas priekšsēdētājs Romualds Ražuks lūdzis R.Balodi atsūtīt šīsdienas sēdes protokolu viņam, jo valsts nedrīkst palikt vienaldzīgā situācijā, kad tiek apkrāpti tās pilsoņi.

Lūdz pieaicinātos ekspertus izteikt viedokļus vai Uzņēmumu reģistrs ir tiesīgs atteikt reģistrēt juridisko personu, ja no juridiskās personas nosaukuma vai norādītajiem darbības mērķiem iespējams secināt, ka juridiskā persona ir saistīta ar finanšu piramīdu darbību?

Jānis Neimanis, Latvijas Universitātes Juridiskās fakultātes Tiesību teorijas un vēstures zinātņu katedras docents uz sēdi nav varējis ierasties, taču atsūtījis viedokli par izskatāmo jautājumu (sk. Pielikums Nr.4). Sēdes vadītājs nolasa J. Neimaņa viedokli, kurā norādīts, ka finanšu piramīdu popularizējošu biedrību darbība Latvijā ir pretrunā ar Satversmes 1.pantu, jo apdraud demokrātisko valsts iekārtu, drošību un sabiedrības labklājību. Kā piemēru min Vācijas tiesas, kas ir izskatījušas neskaitāmas prasības, kas saistītas ar finanšu piramīdu darījumiem un vienoti atzinušas, ka minētie darījumi ir pretrunā ar labiem tikumiem. Norāda, ka Vācijā šādas piramīdas sauc par „sniega bumbu sistēmām”. Tas nozīmē, ka cilvēki var velt sniega bumbu kalnup, taču kādā brīdī tā kļūst tik liela, ka sāk rīpot atpakaļ un iznīcina pašus cilvēkus, kas to vēla kalnup.

Gvido Romeiko norāda, ka, ja FKTK licences saņemšanai tiek iesniegts biznesa plāns, no kura konstatējams, ka tiek plānots veidot finanšu piramīdu, licence izsniegta netiek. Šeit nekas nav iesniegts. Ja FKTK jau strādājošam uzņēmumam konstatē darbību finanšu piramīdu jomā, tad tiek pieprasīts izbeigt šādas darbības. Tomēr ne visi gadījumi ir FKTK kompetencē. Ja darbībai nav nepieciešams saņemt FKTK licenci, tad FKTK to nevar izkontrolēt.

Uzskata, ka „finanšu piramīda” neatbilst biedrības mērķim, šādas darbības neatbilst labiem tikumiem.

Norāda, ka pati finanšu piramīdas shēma jau parāda, ka tajā ir krāpniecības elements.

Uzsver, ka gadījumā, ja juridiskā persona nodarbojas ar noguldījumu piesaisti, saskaņā ar Kredītiestāžu likumu FKTK ir tiesības to sodīt.

Ieva Baldiņa-Brūklīte norāda, ka Patērētāju tiesību aizsardzības centrs patlaban izskata lietu saistībā ar MMM-2011 komercpraksi, reklāmām, mājas lapā sniegto informāciju.

MMM-2011 veiktās darbības ir pielīdzināmas negodīgai komercprakti, jo tās pamatā ir shēma, kas piesaista patērētāju līdzekļus. Uzskata, ka MMM-2011 nav tiesīgi piedāvāt šādu pakalpojumu.

Aigars Strupišs norāda, ka situācija nav viennozīmīga. Biedrību un nodibinājumu likums (turpmāk – BNL) aizliedz nodarboties ar prettiesiskām lietām. Nav pārliecināts, vai normatīvajos aktos ir noteikts, ka finanšu piramīda ir prettiesiska. Nepieciešams konkretizēt, kas tiek saprasts ar jēdzienu „finanšu piramīda”. Atkarīgs no darbību satura, nevis nosaukuma. Uzskata, ka nepieciešams sniegt atbildi uz jautājumu, vai jēdziena finanšu piramīda izmantošana automātiski nozīmē krāpšanu.

Uzskata, ka ir jākonstatē pretlikumīga darbošanās, tikai tad var pieņemt mērus. No tiesību normām neizriet tiesisks pamats atteikt reģistrāciju, ja tikai darbības mērķos norāda saistību ar finanšu piramīdām. Minējumi par iespējamo darbības veidu nevar būt par pamatu, lai atteiktu reģistrāciju.

Uzsver, ka komercietībās vispār nav nekādu ierobežojumu, atšķirībā no BNL.

Sodāma ir darbība bez licences, nevis pati darbība. Gadījumā, ja nosaukumā tiek ietverta „finanšu piramīda”, tas varētu būt pretēji labiem tikumiem, līdz ar to būtu pamats atteikt reģistrāciju.

Uzskata, ka ir publiski tiesiskie mehānismi, ar kuru palīdzību šis jautājums ir risināms – uzraudzība, kriminālatbildība. Ja tiek konstatēts, ka darbojas pretlikumīgi, tas ir pamats, lai kompetentās iestādes aizliegtu šādu darbību. Kontrolei no atbildīgo iestāžu puses ir jābūt *post factum*. Norāda, ka nav iespējams šo problēmu atrisināt globāli, jo privāttiesībās ir atļauts nodibināt jebko un nodarboties ar jebko. Pie dibināšanas nevar noskaidrot, ar ko juridiskā persona nodarbošies, līdz ar to nebūs iespējams atteikt reģistrēt visas šāda veida organizācijas.

Sanita Mertena uzskata, ka finanšu piramīda vai nu ir, vai nav krāpniecība. Tikai tad, ja kompetentas iestādes konstatē, ka ir finanšu piramīda krāpniecība, tas būtu par pamatu, lai Uzņēmumu reģistrs šādu biedrību neregistrētu.

Komercedarbībā notiek pēckontrole. Ja kompetentās iestādes konstatē krāpnieciskas darbības, tad aizliedz darboties.

Norāda, ka Uzņēmumu reģistram nosaukumu „MMM” nebūtu pamata neregistrēt. Ja nosaukums būtu „finanšu piramīda”, tas gan būtu pretēji labiem tikumiem un dotu iemeslu atteikt reģistrāciju.

Edvīns Danovskis norāda, ka Uzņēmumu reģistram jāatrod tiesību norma, kas dos tiesības atteikt reģistrāciju. Konkrētajā gadījumā tas būtu BNL 17.panta ceturtnās daļas 1.punkts. Tomēr tas ir viegli apejams.

Uzskata, ka, lai atsauktos uz Negodīgas komercprakses aizlieguma likuma 11.panta 14.punktu, nepieciešams noskaidrot, vai MMM-2011 var uzskatīt par tirdzniecības piramīdu minētā likuma izpratnē. Viņam par to nav pārliecības.

Norāda, ka labi tikumi paši par sevi nevar būt par pamatu reģistrācijas atteikumam. Nesaskata arī iespēju reģistrācijas atteikumu pamatot ar Satversmes 1.pantu.

Santa Glāzniece uzskata, ka konkrētajā situācijā nebūtu problēmu atteikt reģistrāciju. Norāda, ka pareizākā rīcība būtu atteikt reģistrāciju, atrodot kādu formālu iemeslu. Uzver, ka tomēr MMM-2011 pastāv iespēja reģistrēties ar citu nosaukumu un mērķiem.

Iesaka, ka Tieslietu ministrijai rosināt izmaiņas normatīvajos aktos, paredzot Krimināllikumā atbildību par finanšu piramīdu veidošanu.

Aldis Alliks uzskata, ka jautājums nav viennozīmīgs. No krimināltiesību viedokļa duāla situācija, jo pastāv nevainīguma prezumpcija. Norāda, ka nosaukums „MMM” nevarētu būt par pamatu reģistrācijas atteikumam. Iespējams, ka norādītie darbības mērķi varētu būt atteikuma pamats, bet arī tas nav viennozīmīgi. Pirms darbība ir uzsākta, nevar pateikt, ka būs pārkāpums.

Norāda, ka no administratīvo tiesību viedokļa situācija nav tik sarežģīta. Ja ir tiesību norma, kas aizliedz šādu nosaukumu, tad nedrīkst reģistrēt. Ja tādas normas nav, Uzņēmumu reģistram nav arī pamata neregistrēt.

Uzskata, ka jautājums ir policijas kompetencē. Jau parādoties pirmajām reklāmām spēka struktūrām vajadzēja reaģēt un veikt preventīvas darbības. Spēka struktūrām bija jāinformē Uzņēmumu reģistrs, ka konkrēto biedrību reģistrēt nedrīkst.

Uzskata, ka Krimināllikumā nevar izsmeloši uzskaitīt visas darbības, kādas tiek uzskatītas par krāpšanu. Pieļauj iespēju, ka varbūt esot tiesas prakse sameklējam, kuros finanšu piramīda ir tikusi atzīta par krāpšanu.

Jānis Grasis norāda, ka var atteikt biedrības reģistrāciju dēļ statūtos norādītajiem mērķiem. Ja mērķi tiks nomainīti, tad Uzņēmumu reģistram no cilvēktiesību viedokļa nebūs pamata atteikt reģistrāciju. Dēļ nosaukuma MMM būs grūti atrast pamatojumu, kāpēc atteikt.

Ja tiktu dibināta sabiedrība ar ierobežotu atbildību, tad jāskatās Kredītiestāžu likums. Ar to šobrīd pietiek, jo darbībai ir vajadzīga licence.

Mārtiņš Bičevskis norāda, ka necenšanās būt tiesiskiem vai atrast lielisku un stabilu normatīvo pamatu, uz kā atteikt vai kā ierobežot jau iepriekš ļoti neuzticamu subjektu rīcību ir tas, kas ļoti attālina no demokrātijas. Valsts nespēja klaji provokatīvu subjektu iesniegumus noraidīt attālina sabiedrības uzticību šīs valsts institūcijas spējām.

Pārstāvji, kuri ar savu iepriekšēju rīcību jau ir pierādījuši, ka rīkojas sabiedrības labklājībai pretēji, un pie tam tas ir konstatēts ar Krimināllikumu, izmanto tos pašus zīmolus un vēl

ieraksta, ka viņi to turpinās darīt. Ja valsts institūcijas atzīst, ka tas ir pieļaujams, tad sabiedrība to nesapratīs.

Norāda, ka tomēr MMM var nomainīt nosaukumu uz citu. Tādā gadījumā izveidojas situācija, ka pēc tam ir jāsecina, ka tā ir finanšu piramīda, un attiecīgi jāreaģē.

Uzskata, ka kamēr tas ir tik atklāti un klaji, izmantojot iepriekšējos zīmolus, no valsts puses ir jāreaģē un jāatsaka reģistrāciju.

Arvīds Dravnieks uzskata, ka, ja biedrība kā savu mērķi statūtos norāda komercdarbību, šādu biedrību reģistrēt nevar. Ja mērķis tiek definēts savādāk, tad atteikumam jābūt balstītam uz tiesību normu. Kā atteikuma pamatu varētu izmantot Civillikuma saistību tiesību nodaļu, Civillikuma 1.pantu. Norāda, ka jebkura loterija neatbilst labiem tikumiem. Ar to var nodarboties tikai rāmjos, kādus ir noteicis likumdevējs. Reģistrāciju atteikt tikai zīmola dēļ varētu tikai gadījumā, ja tas tieši ir noteikts normatīvajos aktos. Uzskata, ka, ja šāda juridiskā persona tiek reģistrēta, tad drošības un citām iestādēm ir vieglāk kontrolēt, ar ko tā nodarbojas. Uzver, ka izvairīties no šādu juridisko personu reģistrācijas nav iespējams, un tas arī nav nepieciešams. Ja ir nepārprotama tiesību norma, kas dod pamatu atteikumam, tad reģistrāciju jāatsaka. Ja tādu likumdevēja gribas izpausmi normatīvajos aktos nav iespējams atrast, tad ir jāreģistrē. Par nodomu vien nevar nevienu sodīt. Uzskata, ka būtu nepieciešams regulējums tam, kā Uzņēmumu reģistram pārbaudīt to informāciju, kas tiek padarīta publiski ticama. Jābūt kontroles mehānismam, lai Uzņēmumu reģistrs nepaļautos tikai uz dokumentiem, kas tam tiek iesniegti.

Kristaps Ābelis norāda, ka MMM nav statūtos atrunājuši biedru naudas apmēru, līdz ar to iemaksas iespējams tiktu definētas kā biedru nauda. BNL būtu jānosaka, ka statūtos ir jābūt noteiktam biedru naudas apmēram.

Uzskata, ka saistībā ar nosaukumu būtu ļoti grūti pamatot reģistrācijas atteikumu. Iespējams, šādu nosaukumu varētu uzskatīt par pretēju labiem tikumiem.

Uzsver, ka, ja sākotnēji MMM-2011 būtu vēlējušies reģistrēties kā sabiedrība ar ierobežotu atbildību, tā visticamāk būtu tikusi reģistrēta bez jautājumiem. Tāpat var nomainīt mērķus, un arī Uzņēmumu reģistram nebūs pamata neregistrēt.

Artūrs Kučs uzskata, ka demokrātiskā valstī ir tiesības sevi aizsargāt pret tiesību ļaunprātīgu izmantošanu. Lai to principu nevarētu patvaļīgi ierobežot tiesības, nepieciešams juridisks pamatojums, lai atteiktu reģistrāciju. Nosaukuma dēļ šādu pamatojumu būtu grūti atrast, būtu ļoti grūti atteikt reģistrāciju. Attiecībā uz mērķiem norāda, ka gadījumā, ja darbībai ir nepieciešama licence, būtu pamats atteikt, ja šāda licence nav saņemta.

Normai ir jābūt paredzamai, zināmai. Norāda, ka likumos nevar paredzēt pilnīgi visus gadījumus.

Nevar atbildēt, vai varētu atsaukties uz Satversmes 1.pantu, jo Satversmes tiesa to ir interpretējusi ļoti plaši. Uzskata, ka kā pamatojumu nevarētu izmantot arī Administratīvā procesa likumu un tajos ietvertos vispārējos tiesību principus. Tos piemērojot, nepieciešama spēcīga juridiskā argumentācija, lai atteiktu.

Tāpat grūti būs pamatot, ja mērķi vispār nebūs norādīti. Atteikumu nevar pamatot tikai ar aizdomām.

Māris Vainovskis norāda, ka diskusija būtībā ir par to, kā aizpildīt tiesību robu. Uzskata, ka to iespējams izdarīt bez normatīvo aktu grozīšanas attiecībā uz konkrēto pieteikumu. Norāda, ka visos gadījumos nav iespējams izmantot vienu mērauklu.

Rezumējot paustos viedokļus, var secināt, ka nospiedošais vairākums sēdes dalībnieku uzskata, ka „MMM 2011 KLUBS” reģistrācija būtu atsakāma tās statūtos un pieteikumā norādīto darbības mērķu dēļ.

Saistībā ar iespēju atteikt biedrības vai cita veida juridiskas personas reģistrāciju tikai tamdēļ, ka nosaukumā ir ietvertie trīs burti MMM viedoklis ir vienprātīgs – tas nav juridisks pamats, lai atteiktu reģistrāciju.

3. §

Ringolds Balodis sniedz ieskatu prezentācijā par Uzņēmumu reģistra 2011.gada darbības rādītājiem un Konsultatīvās padomes locekļu aptaujas rezultātiem, norādot, ka ar prezentāciju pilnīgāk var iepazīties Uzņēmumu reģistra mājas lapā.

Analizējot veikto aptauju, secina, ka Konsultatīvās padomes locekļi apmierināti ar Konsultatīvās padomes darbības stilu un pieaicināto ekspertu loku, un to kompetenci.

Sanāksmi pasludina par slēgtu.

Sanāksmi slēdz plkst. 16.35.

Pielikumā:

1. FKTK 19.03.2012. vēstule;
2. Patērētāju tiesību aizsardzības centra 27.03.2012. viedoklis;
3. Saeimas Pieprasījumu komisijas protokols;
4. Biedrību eksperta Doc., Dr.iur. Jāņa Neimaņa viedoklis.

Sanāksmes vadītājs

R.Balodis

Protokoliste

I.Aužele